CZĘŚĆ L — № 100. ROK 25 — (1854.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI
GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. PÓŁROCZNA 8 rubli srebrem.

PIĄTEK, 24 Grudnia. / 5 Stycznia.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, 23 Grudnia. / 4 Stycznia.

Przez Rozkazy dzienne Cesarskie w Wydziale Wojskowości, z dnia 18 Grudnia, mianowani: Dowodzca 2 brygady 3 dywizyi pieszej Jenerał-major *Bellegarde 2*, Dowodzącym 2 rezerwową dywizyą piechoty; Dowodzcy pułków, Jenerałmajorowie: Kostromskiego strzelców *Korniłowicz 1*, Dowodzcą 2 brygady 2 dywizyi pieszej; Galickiego strzelców *Ratow*, pierwszej; Wołogodzkiego pieszego *Proskuriakow 2* drugiej; Dowodzcami pułków: Pułkownik Biełozierskiego pieszego *Czeliszczew*, Dowodzcą pułku Galickiego strzelców; Pułkownik Szlisselburgskiego pułku strzelców *Biedriaga*, Kostromskiego strzelców; Galickiego pułku strzelców Podpułkownik *Wroński*, Dowodzącym Wołogodzkim pieszym pułkiem; Dowodzcami rezerwowych pułków: Dowodzący rezerwową brygadą 2 dywizyi pieszej, Pułkownik 5 rezerwowego bataljonu pułku pieszego Xięcia Następcy Pruskiego *Martyszew*, Dowodzcą Estlandskiego strzelców; Narwskiego pułku strzelców Pułkownicy: *von Meck*, Dowodzcą pułku pieszego Xięcia Następcy Pruskiego, i *Kulak* pułku pieszego Xięcia Karola Pruskiego; Podpułkownik Nowoingermanlandskiego pieszego pułku *von Ruhl*, Dowodzącym Rewelskim pułkiem strzelców; Pełniący obowiązki Naczelnika Sztabu 1 korpusu piechoty, Fligel-adjutant J. C. Mości Pułkownik hrabia *Heiden*, Pełniącym obowiązki Naczelnika Sztabu Baltyckiego korpusu, z pozostaniem Fligel-Adjutantem. — 20 Grudnia, mianowani: Dowodzącemi pułkami, Podpułkownicy pułkow strzeleckich: Tomskiego *Tiemiriaziew*, Koływańskim strzelców, na miejsce Pułkownika *Komajewskiego*, który zalicza się do wojsk rezerwy; Ukraińskiego *Pawłowicz*, tymże pułkiem; Naczelnik Sztabu 1 korpusu rezerwowego jazdy, Jenerał-major baron *Roltzberg*, otrzymuje urlop na trzy i pół miesięcy dla poratowania zdrowia.

— Przez Rozkaz dzienny Cesarski w Wydziale Marynarki, z dnia 6 Grudnia, podniesieni zostali, za odznaczającą się służbę, do rang: Admirała, Vice-admirałowie: Prezes Audytoryatu Jeneralnego Marynarki *Mielichow*, Jenerał-Intendent flotty *Bohdanowicz*; — Vice-admirała, Kontr-admirałowie: Niezmienny Członek Komitetu Naukowego Marynarki *Anjou*, z zachowaniem dotychcz. obowiązków; — Kontr-admirała, Kapitanowie 1 rangi, z ekwipażów flotty: 23-go, Dowodzca tegoż ekwipażu i okrętu «Rossya» *Speier*, z uwolnieniem od służby, mundurem i pensyą całkowitej gaży; 25-go, Dowodzca tegoż ekwipażu i okrętu «Wielikij Kniaź Michaił» baron *Rosen* i mianowany Dowodzcą 1 brygady 2 dywizyi flotty; — Jenerał-majora, Pułkownicy: Naczelnik artylleryi w Archangelsku, z korpusu Artylleryi morskiej *Szuszkow*; z korpusu Inżenjerów okrętowych: Naczelnik Inżenjerów okrętowych Czarnomorskiej flotty i Prezes Komitetu Naukowego w Nikołajowie *Prokofjew*, obaj z zachowaniem dotychcz. obowiązków i *Buraczek*; — Mianowani: Kapitanowie 1 rangi z 22-go ekwipażu *Charitonow*, Naczelnikiem portowych rot w Archangelsku z zamianą rangi na Pułkownika, liczący się we Flocie *Newelski*, Zawiadującym zapasnemi rotami 1 dywizyi flotty; z 6-go ekwipażu Dowodzca fregaty «Kastor» *Pawłowski*, Dowodzcą 23-go ekwipażu i okrętu «Rossya.»

— Przez Dyplomata Cesarskie z dnia 6 Grudnia, Najłaskawiej mianowani kawalerami orderów: Św. Anny 1 klassy, Pełniący obowiązki Jenerał-Intendenta Armii południowej, Jenerał-major *Satler 2*; — Św. Stanisława 1 klassy, Jenerał-major korpusu Inżenjerów Górniczych, Moskiewski Berg-Inspektor *Czebajewski* i Rzeczywisty Radzca Stanu, Jenerał-Sztab-Doktor Wydziału Cywilnego, Dyrektor

Departamentu Medycznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych *Otsolig*.

NOWINY Z KRYMU.

Z doniesień, otrzymanych od Jenerał-Adjutanta Xięcia *Mienszikowa* daje się widzieć, że od 8 (20) po 14 (26) Grudnia nieprzyjaciel żadnych działań przeciw Sewastopolowi nie przedsiębrał. Silny deszcz i ciągłe słoty, widocznie tamowały postępy jego oblężniczych robót; rzadkie strzały z nieprzyjacielskich bateryj mało nam zrządzały szkody.

Nocne wycieczki z naszej strony były skutecznie dokonywane.

W nocy na 9 Grudnia partye ochotników pod dowodztwem Adjutanta 1 brygady 4 dywizyi flotty, Lejtnanta *Bieriulewa*, Lejtnanta *Astapowa*, Porucznika Moskiewskiego pieszego pułku *Beitnera* i junkra tegoż pułku *Frołowa* attakowały lewe skrzydło angielskich transzei z taką natarczywością, że przykrycie tam będące było w mgnieniu oka złamane i w większej części skłóte bagnetami; przy czém wzięto przez nas w niewolę trzech oficerów i trzydziestu trzech żołnierzy. Z naszej zaś strony ranieni: Porucznik *Beitner*, który poraz już trzeci chodził na ochotnika, Miczmani: *Grigorenko* i *Woronow*; żołnierzy zabito nam czterech, raniono dwudziestu dwóch.

Jednoczasowie, dla rozerwania uwagi nieprzyjaciela, uczyniona była druga wycieczka pod dowodzwem Kapitana-lejtnanta *Iljińskiego*, na prawe skrzydło francuzkich transzei. Odkryta przez nieprzyjaciela, została ona zwrócona bez szczególnej straty. *(Ruski Inwalid.)*

Journal de St. Pétersbourg z dnia 18 Grudnia zawiera co następuje: «List, z rozkazu N. Cesarza Jmci pisany przez P. Ministra Wojny do Lorda Clanricarde, oznajmujący mu o odesłaniu do Anglii syna jego, Lorda Dunkellin, który się był dostał w niewolą rossyjską, był podany do wiadomości publicznej przez gazety Zachodu. (Patrz *Indépendance Belge* 6 Grudnia, № 340.) Ogłoszenie tego listu upoważnia nas do powtórzenia też odpowiedzi danej w tym przedmiocie przez Lorda Clanricarde Xięciu Dołgorukow. Umieszczamy tu list ten, poprzedzony pomienioną odezwą Xięcia Dołgorukowa:

«Milordzie.

«Cesarz Jmć, Pan mój najmiłościwszy, przypominając sobie z przyjemnością epokę, w której Wasza Zacność zajmowałeś w Petersburgu posadę Posła Jej Królewsko-Brytańskiej Mości, z prawdziwém ukontentowaniem zwraca wam syna waszego, który, kolejami wojny, dostał się nam w niewolą. Miło jest J. C. Mości iż tym sposobem uprzedzone zostało przełożenie, uczynione przez lorda Raglan Xięciu Mienszikow, o wymianie lorda Dunkellin na oficera artylleryi rossyjskiej, wziętego w niewolą przez wojska angielskie pod Sewastopolem.

«Stosownie do woli Jego Cesarskiej Mości daje rozkaz wysłania syna Waszej Zacności z Kaługi, gdzie się w tej chwili znajduje, przez Warszawę do Londynu.

«Co do pomienionego oficera rossyjskiego, wnosząc że to być musi Kapitan *Kuzowlew*, polecam Xięciu Mienszikow prosić lorda Raglan, iżby nam go oddał, w zamian za lorda Dunkellin, który niezwłocznie ma otrzymać swobodę.

«Jeżeli Kapitan Kuzowlew znajduje się już w Anglii, mamy prawo spodziewać się, że będzie powrócony do Rossyi, podobnie jak syn Waszej Zacności otrzymał upoważnienie wrócenia do Anglii.

«Racz, Mości Margrabio, przyjąć zapewnienie wysokiego mojego poważania.»

Podpisał: Xiążę Bazyli *Dołgoruki*,
Minister Wojny.

24 Października (5 Listopada) 1854.
JW. Margrabi Clanricarde.

ODPOWIEDŹ.

«Mości Xiążę. Mam honor uwiadomić was o otrzymaniu pisma, którém, z woli N. Cesarza Jmci, zostałem zaszczycony i proszę W. X. Mości złożyć N. Panu wynurzenie żywej wdzięczności i głębokiego uczucia, wzbudzonych we mnie życzliwém i łaskawém wspomnieniem, które podobało się Cesarzowi o mnie wyrazić.

«Rozkaz wydany przez J. C. Mość względem mojego syna, odpowiada w zupełności tej osobistej łasce, jaką N. Pan raczył mię niegdyś zaszczycać, i której niezdołam nigdy zapomnieć. Wiem że nikt lepiej od Cesarza nie pojmuje rozciągłości ofiar osobistych, jakich może wymagać obowiązek służby w nieszczęśliwych okolicznościach.

«Nie omieszkam udzielić wojennemu Depo, żądanie W. X. Mości we względzie Kapitana Kuzowlewa.

«Pozwól mi, Xiążę, oświadczyć moje podziękowania za uprzejme udzielenie mi woli Cesarskiej wraz z wyznaniem mojego najwyższego poważania.»

Podpisano: *Clanricarde*.

18 Października 1854.
JO. Xięciu B. Dołgoruki,
Ministrowi Wojny.

Po tych dwóch dokumentach udzielamy jeszcze naszym czytelnikom list lorda Dunkellin do P. Kałuzskiego Cywilnego Gubernatora. Pisany on jest w chwili odjazdu lorda do Anglii.

«Spodziewam się, Mości Gubernatorze, iż nie mam potrzeby mówić, że ten ostatni czyn łaski, którą raczył okazać dla mnie N. Cesarz Jmć, głęboko mię wzruszył. Ta wspaniałomyślność, wracając mi zupełną swobodę, bezwarunkowo i w takiej chwili, jest czynem prawdziwie wielkiego męża, i jakkolwiek słowa moje nie zdołają nigdy wyrazić Mu całej mojej wdzięczności, proszę was przedstawić Panu Ministrowi Wojny, jak mocno czuję szlachetność i wielkomyślność tego postępku Jego Cesarskiej Mości. To uczucie nigdy się nie wygluzuje z serca mojego i przetrwa w niém jako przyjemne wspomnienie niedługiego i, dzięki tysiącznym staraniom waszym, bynajmniej nie przykrego nie-

wolnictwa w Kałudze. Ufny w dobroć serca JWPana, nie składam przeproszenia za polecenie, którém was obarczam.

Wasz najwierniejszy sługa.

Podpisał: *Dunkellin.*

Kaługa, 30 Października (10 Listopada) 1854.

— W *Journal de St. Pétersbourg* z dnia 21 Grudnia czytamy: «Cesarska Publiczna Biblioteka (w Petersburgu), wystawia na sprzedaż, za 200 rubli srebrem, ciekawy zbiór starych xiąg, traktujących o *Naukach tajemnych*, mianowicie o Magii, Astrologii, Wróżbiarstwie, Kamieniu filozoficznym, Demonologii, Widmach, Snach, Czarnoxiężnicach, i t. p.

«Zbiór, który się sprzedaje nie inaczej jak razem, składa się z 71 dzieł w językach łacińskim, francuzkim, niemieckim, angielskim i włoskim.

«Szczegółowy katalog i Xięgi są do widzenia w Bibliotece, codziennie, prócz Świąt, od południa do godziny drugiej.»

— W przeszły Poniedziałek, 20 Grudnia, umarł tu Wojenny Jenerał-Gubernator S.-Petersburski, Jenerał piechoty *Szulgin.*

O CHOLERZE.

W *Petersburgu*, po 19 Grudnia pozostało chorych 97 — w ciągu doby zachorow. 7 — wyzdr. 5 — umarło 6 — po 20 Grudnia pozostało chorych 93.

W ciągu doby zachor. 5 — wyzdr. 4 — umarło 5 — po 21 Grudnia pozostało chorych 89.

W ciągu doby zachor. 5 — wyzdr. 2 — umarło 5 — po 22 Grudnia pozostało chorych 87.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

TURCYA.

Piszą z Konstantynopola, 10 Grudnia, do *Indépendance Belge*: «Szerzy się pogłoska, iż Gubernator Brussy będzie mianowany Głównodowodzącym armiją turecko-azyatycką, na miejscu Izmaila-paszy.»

— Podług korrespondencyi z Wiednia do gazety Augsburskiej, była mowa o oddaniu wojsk tureckich, nowo-zaciężnych, pod dowództwo oficerów angielskich, ale, przełożenie o tém uczynione, zostało przez Rząd Ottomański uchylone z porady Austryi i Francyi.

— Jenerałowie Canrobert, Bosquet i Forey otrzymali od Sułtana order Medżidje 1 klassy. Tenże order niższych stopni przeznaczony jest dla jenerałów, oficerów, podoficerów i żołnierzy, którzy będą przedstawieni od swoich dowodzców.

— Zapewniają że Poseł turecki przy Dworze Perskim, za przyjazdem do Stambułu złożył Reszidowi-paszy niewątpliwe dowody nieprzyjaźnych dla Porty usposobień Rządu Perskiego, i że Sułtan rozkazał swemu Ministrowi Spraw Zagranicznych udzielić tę wiadomość Posłom zagranicznym.

— Zapewniają że Minister Wojny, Riza-pasza, zostanie złożony z urzędu, jako sympatyzujący z Rossyą i że na jego miejsce mianowany będzie znany Mehemet-Ali, szwagier Sułtana.

— 11 Grudnia traktat przymierza, zawarty w Wiedniu, był już wiadomy w Stambule.

— Posiłki przeznaczone do Krymu nie przestają przeciągać przez Konstantynopol. Z Burgas posyłają się tamże cztery pułki jazdy francuzkiej. Aż do zebrania się wszystkich oczekiwanych posiłków, wodzowie sprzymierzonych armij mieli się trzymać na odwodzie.

Kontyngens tunetański udał się z Czuruk-Su nie do Krymu, ale do Batum, na wzmocnienie armii.

— Podług korrespondencyi z Braila, 11 Grudnia do gazety *Freudenblatt*, było w tém mieście 10,000 turków pod wodzą muszyra Achmet-paszy, który naprawiał i rozszerzał warownie tameczne. Tenże korrespondent miał wiadomość z Galatz, że w tej okolicy, a szczególniej na prawym brzegu Prutu, Sadik-pasza zajął pozycyą w 8,000 ludzi.

NOWINY Z MORZA CZARNEGO. Czytamy w *Zeit*: «Po 11 Grudnia nie odebrano w Konstantynopolu żadnej nowiny z obozu sprzymierzonych armij. Adjutant Cesarza Napoleona, (zapewna jenerał de Montebello), przywiozł jenerałowi Canrobert instrukcye specyalne, w skutek których miał być dokonany stanowczy przeciw Sewastopolowi attak. Wódz naczelny francuzki wydał Rozkaz dzienny, którym upomina wojska, iżby hamowały swój zapał jeszcze przez dni kilka, po których otworzy się im zręczność do dania dowodów waleczności.»

— Podług wiadomości ze Stambułu z dnia 10 i 11 Grudnia, odebranych przez gazety Wiedeńskie, spodziewano się tam z pewnością dywersyi, mającej się dokonać przeciw Bessarabii, jednoczasowie z działaniami zaczepnemi przeciw Sewastopolowi i armii Xięcia Mienszikowa, które będą skombinowane z czynnościami Omera-paszy. *(P. P.)*

NIEMCY.

AUSTRYA. *Wiedeń, 23 Grudnia.* (Telegraf.) Wczora wieczorem przybył tu z Berlina pułkownik Manteuffel, brat Pierwszego Ministra Pruskiego. Jutro będzie przyjęty na prywatném posłuchaniu u Cesarza Jmci.

— W przeszły Czwartek umarł tu jenerał angielski Duplat.

Wiedeń, 23 Grudnia. Pułkownik Manteufel miał zaszczyt być przyjętym dziś przez Cesarza na prywatném posłuchaniu. (Podług Gazety Augsburskiej, P. Manteuffel miał tegoż dnia drugie posłuchanie u Cesarza w skutek widzenia się z Pierwszym Ministrem, hrabią Buol.)

Wiedeń, 24 Grudnia. JJ. KK. WW. Xiążę i Xiężna Brabancyi przybyli tu i byli spotkani przez Cesarza na stacyi drogi żelaznej.

PRUSSY. Podług korrespondencyi z Berlina do gazety Hamburskiej poselstwo P. Usedom do Londynu ma za przedmiot wyprowadzenie na światło naprzód sposóbu, jakim Mocarstwa Zachodnie rozumieją Cztery Punkta, a następnie celu, do którego zmierzają; Prussy osądziły za konieczną mieć w tym względzie kategoryczne objaśnienia. «Zkądinąd» dodaje korrespondencya, należy wnosić, że Gabinet Berliński, wierny

*

polityce, której się dotąd trzymał, będzie usiłował wpoić Anglii i Francyi usposobienia do pokoju. Gabinet Wiedeński, jak nam z najlepszego wiadomo źródła, dalekim jest, w nocie swojej, którą wyprawił 3 Grudnia do Gabinetów Londyńskiego i Paryskiego, od przemawiania tym językiem wojowniczym, który mu od niejakiego czasu przypisują; owszem jest on bardzo zadowolony z przyjęcia przez Rossyą Czterech Punktów, i wzywa Mocarstwa Zachodnie do wejścia na tęż drogę pojednania. W razie jeżeliby wypadek porozumień wszczętych przez nasz Gabinet z Londynem, wymagał osobnych objaśnień z Gabinetem Francuzkim, P. Usedom wracać będzie na Paryż.

— Gazeta jedna Królewiecka twierdzi za pewną, że Konsulat francuzki w Gdańsku odebrał rozkaz uczynić potrzebne rozporządzenia, iżby, od nastania wiosny, mogła być ustanowiona stała poczta depeszowa między morzem Baltyckiem i portami Cherbourg i Brest na Gdańsk, co zdaje się wskazywać, że kroki nieprzyjacielskie będą wszczęte na Baltyku za pierwszém otwarciem żeglugi.

BAWARYA. Ostatni biulletyn z Darmstadt, 26 Grudnia, o 7 rano, donosi, że Król Ludwik spał dobrze i wraca do sił. Za pierwszą wiadomością o pogorszeniu się zdrowia J. K. Mości, Król Maxymiljan z Królową i Xięciem Karolem przybyli do Darmstadt. *(G. P.)*

DANIJA.

Nowa Gazeta Pruska, podług korrespondencyi z Kopenhagi, czyni uwagę, że projekt Konstytucyi, przyjęty przez obecny Gabinet w takiéj treści, jak był uchwalony przez Sejm roku zeszłego, jest ten sam, który, za Ministerstwo P. Oersted, był odrzucony przez *veto* Królewskie. *(G. P.)*

ANGLIJA.

LONDYN, *23 Grudnia.* Na wczorajszém posiedzeniu Izby Gmin, Minister Skarbu zapowiedział, że w razie dalszego trwania wojny, Rząd, składając swoj wykaz finansowy na rok 1855 — 56, zażąda, iżby cło od herbaty, zamiast zniżać się stopniowo aż do 1 szylinga od funta, pozostało po 1 szylingu 6 denarów aż do końca wojny.

— Depeszą z Edinburga donosi o przybyciu tam kontradmirała Chads z ostatnimi okrętami, które się znajdowały na morzu Baltyckiém.

— Podług *Morning Herald* siła morska angielska na morzu Czarném wynosi: 12 okrętów linijowych, 18 fregat i 2 korwetty parowe.

Londyn, 23 Grudnia, wieczorem. (Przez telegraf.) Bille o Milicyach i o zaciągu Legii cudzoziemskiej otrzymały dziś sankcyą Królewską.

Londyn, 25 Grudnia. Dziś, w Swięto Bożego Narodzenia gazety nie zawierają żadnej wiadomości. 23-go Izba Gmin miała krótkie posiedzenie, na którém urządziła niektóre przedmioty podrzędne, stojące na kolei dziennej, poczém odroczyła się do 23 Stycznia, równie jak i Izba Lordów.

— Na Giełdzie 27 Grudnia, o godzinie 3 po południu, (przez telegraf), Konsolidy 91½ — Rossyjskie 5 procentowe 97½ — 4½ procentowa 87½. *(J. de S.-P.)*

FRANCYA.

PARYŻ, *26 Grudnia.* Ze wszystkich gazet tylko *Journal des Débats* i *le Siècle* dziś wyszły; prassy wszystkich innych, nawet *Monitora* były zamknięte z powodu wczorajszego Swięta. — Z teatru wojny nie ma żadnych ważnych nowin. — Dziś, jak wiadomo, ma miejsce otwarcie sessyi Prawodawczej.

— Gazety ostatnich dni są napełnione szczegółami o odejściu z portów południowej Francyi okrętów z wojskami i rozmaitemi zapasami do Krymu.

— Donoszą z Marsylii, 23 Grudnia przez telegraf, że jeden najęty zastępca konskrypcyonisty, wystrzelił z pistoletą do jenerała Rostolan, który przechodził przez ulicę w towarzystwie kilku oficerów. Tylko pułkownik Fortier Saint Lory, Szef sztabu, lekko został raniony wystrzałem w nogę. Złoczyńca był natychmiast schwytany.

— Depesza telegraficzna z Paryża, z dnia 26 Grudnia, odebrana w Berlinie, daje szczegóły z mowy, powiedzianej przez Cerarza do Senatu i Ciała Prawodawczego, zgromadzonych w Tuileries:

«Mowa wspomina o przymierzu zawartém z Angliją i potwierdza wiadomość o przymierzu z Austryą. Armija będzie powiększona o 140,000 ludzi i w tym celu zawarta pożyczka. Wystawa płodów pokoju, odbędzie się w roku przyszłym.»

— Na Giełdzie 26 Grudnia, (telegraf) 4½ procentowe 94 fran. 3 procentowe 67 franków.

Paryż, 27 Grudnia. Jedynym faktem godnym uwagi w gazetach dzisiejszych, jest otwarcie sessyi prawodawczej przez Cesarza osobiście. Mowa jego nie tak gorąco jak w Tuileries, była przyjęta na Giełdzie.

— Gazeta *Courrier de la Sarthe* pisze, że rozruchy w Eure et Loir są zupełnie poskromione. Dwa bataljony 63-go pułku linijowego, które były posyłane do Dreux i Chartres, wróciły do Paryża 23 Grudnia, prócz czterech kompanij, które pozostaną w Dreux do nowego rozkazu.

27 Grudnia wieczorem, (przez telegraf.) Dziś złożony został Izbie Prawodawczej projekt pożyczki 500 miljonów. Sposób jakim ma być zawarta i sama stopa akcyj czyli obligacyj, ma być poźniej objaśniona. Stosownie do osobistej opinii Cesarza, zdaje się że i w niniejszym razie przyjęta będzie droga subskrypcyi.

28 Grudnia, (tąż drogą). Monitor dzisiejszy zawiera depeszę z Balaklawy 13 Grudnia, donoszącą, że wojska tureckie nie przestają tam przybywać. *(J. de S.-P.)*

HISZPANIJA.

Na posiedzeniu Kortezów 19 Grudnia, P. Luzuriaga, Minister Spraw Zagranicznych, dał poznać Izbie programmat postępowania Gabinetu i wzręcz oświadczył, iż od pochwalenia lub naganienia tego programmatu przez Izbę zależeć będzie pozostanie lub usunięcie się Ministrów:

«Prawo służące Kortezóm postanowienia ostatecznie zasad konstytucyj. — Tron Konstytucyjny, ze wszelką władzą potrzebną i nierozdzielną od tej instytucyi. — Sankcya Królewska dla praw pospolitych czyli zwyczajnych. — Bezpieczeństwo osobiste bez innych ograniczeń, jak tylko te, których wymaga bezpieczeństwo publiczne. — Prawo petycyj i inne podobne, poddane pod przepisy prawa. — Jedność religijna we wszystkiém co mieć może charakter sprawy wewnętrznej, bez ujmy poszanowania dla innych wyznań. — Władza Parlamentowa silna, właśnie dla tego, żeby władza Królewska nie mogła być obalona. — Organizacya Parlamentu w dwóch Izbach. — Odmówienie podatku, nieuchwalonego przez Kortezów; upoważnienie oporu. — Odpowiedzialność Ministrów. — Gwardya Narodowa. — Decentralizacya rozumna. — Pokój i przyjaźń ze wszystkiemi narodami, jakabykolwiek była ich forma Rządu. — Upodobienie kolonij samemu półwyspowi Hiszpańskiemu. — Armija, jaka będzie potrzebna. — Systemat powszechny dróg żelaznych. — Równość cywilna w otrzymywaniu urzrędów publicznych. — Nauczanie specyalne kunsztów i umiejętnosci, dla wytępienia manii urzędów. — Wolność druku z sądem Przysięgłych dla karcenia przestępstw i nadużyć.

Prócz odczytania programmatu Ministeryalnego posiedzenie było zajęte, jak i w dniu 18 Grudnia, sprzeczkami osobistemi między PP. Ordax y Averilla, jenerałem Prim, Mesudas, i t. d. Te spory przybrały taki charakter zajątrzenia, że po posiedzeniu wymieniono kilka wyzwań na pojedynek. Wdanie się znakomitych osób, szczególniej P. Madoz, Prezesa Kortezów, zdołało, w dniu 20 Grudnia, załatwić przynajmniej zajście między P. Mesadas i jenerałem Prim. Objaśnienia były wymienione na początku posiedzenia 20 Grudnia, ale same te objaśnienia omal nie sprowadziły nowych gorszących rozpraw, jeżeliby dzielne postawienie się Prezesa temu nie zapobiegło. Reszta posiedzenia 20 Grudnia była poświęcona rozprawóm nad adressem odpowiedzi na mowę Królewską, które nie przedstawiły interessu.

Posiedzenie 18 Grudnia było rozpoczęte wnioskiem, bronionym przez P. Lopez Infante, a mającym na celu pozbawić osoby stanu duchownego praw wyborowych. Rząd oświadczył swe przyzwolenie, iżby wniosek był wzięty na uwagę, co też zostało przez Izbę wyrzeczone wielką większością.

— Daje się słyszeć, że Ferdynand VII będąc bliskim śmierci, z namowy osób duchownych, które się przy nim znajdowały, unieważnił tę część testamentu swojego, który uznaje Izabellę, córkę jego, za prawą Królowę Hiszpanii i że owszem uznał swoim prawym następcą Don Karlosa. Nikt wszakże nie wie w czyjém posiadaniu są dowody takowego rozporządzenia.

— 21 Grudnia uchwalony został adress odpowiedzi na mowę Królewską, a bezpośrednio potém wniesiony projekt prawa, ustanawiający kontyngens armii na 70,000 ludzi. Kommisya dała zdanie przyjaźne projektowi Rządowemu. P. Labrador podał poprawę ograniczającą tę cyfrę do 50,000.

— Wszystkie osobiste zatargi, wynikłe między członkami Izby, zostały złatwione przez układ. *(P. P.)*

WŁOCHY.

SARDYNIJA. Piszą z Turynu, 14 Grudnia: «Wielu wychodźców politycznych wszelkich krajów aresztowano tu przeszłej nocy. Prawie wszyscy byli wzięci wśród snu i tak śpiesznie uprowadzeni, że zaledwo dano im czas do ubrania się. Niewiadomo z pewnością, czy ten środek ma związek z notą Austryacką, świeżo przez nasz Rząd odebraną, czyli też nastąpił w skutek odkrycia spisku. W Genui też aresztowano wiele osób, które odprowadzono do twierdzy św. Andrzeja.

— Gazeta *Diritto* donosi, 20 Grudnia, (niezaręczając wszakże za pewność pogłoski,) że w Turynie mówiono, iż tam odebrane zostało *upomnienie* (monitorium) Papieskie adressowane do Króla, ale z którego kopije jednoczasowie przesłane zostały obu Królowym. W tém upomnieniu Ojciec święty grozi wyrzeczeniem klątwy większej (excommunicatio major) zapewna na prypadek, jeżeliby projekt prawa o zniesieniu klasztorów nie był cofnięty.

— Piszą z Turynu, 21 Grudnia, do *Indépendance Belge*: «Dziwne a niespodziane pogłoski nagle tu się rozeszły, od wczora wieczor. Słychać, że Ministrowie podali się do dymissyi w skutek trudnego położenia w jakiém się znaleźli przez usunięcie się rozmaitych urzędników, protestujących tym sposobem przeciw projektowi prawa o zniesieniu klasztorów. O ile wiem, te wieści są przesadzone i Ministrowie dotąd nie podali się do dymissyi. Wprawdzie usunięcie się wielu urzędników jest faktem niemałej wagi, ale upadek Gabinetu z tej przyczyny, nie jest jeszcze koniecznem następstwem.

List z Genui, z dnia 21 Grudnia do tejże Gazety, daje wiadomość, że Mons. Franzoni, Arcybiskup Turyński, brat Kardynała, Prefekta Propagandy, będzie też mianowany Kardynałem i opuści swoją dyecezyą, na którą nastąpi mons. Riccardi, Biskup Sabaudyi. Dodają, że sprawy zostały w ten sposób urządzone przez Mons. Charvaz, Arcybiskupa Genueńskiego, osobistego przyjaciela Króla, mianowicie dla położenia końca zajściom, które mają miejsce między Rządem i Arcybiskupem Franzoni. *(J. de S-P.)*

AMERYKA.

STANY ZJEDNOCZONE. Odebrano w Anglii i Francyi text Poselstwa Prezydenta Pierce, na otwarcie sessyi Kongressu. Następna jest treść tego dokumentu:

«Nasza przezorna polityka, (mówi Prezydent), umiała uniknąć niebezpiecznych sprzymierzeń i ochroniła nas od zwikłań. Niektóre europejskie Rządy objawiły chęć kierowania naszą polityką i usiłowały wciągnąć nas w swoje projekta równowagi. Były nawet takie, co probowały uciec się do środków samowolnych. Stany Zjednoczone, zawsze oznaczające się poszanowaniem dla praw i obowiązków międzynarodowych, nie mogły dopuścić, iżby te prawa i obowiązki były zachwiane przez interessa czasowe. Pozostawując innym swobodę urządzania własnych spraw swoich, mają też prawo wymagać, iżby i same były wolne od wszelkiego niewczesnego wdawania się.

«Ale wstrzemięźliwość polityczna niewyłącza rozszerzania zakresu stosunków handlowych. Ta różnica, zapoznana przez wielkie Mocarstwa, dała początek zawistnemu niedowierzaniu. Nasza obecna postawa i cała historya nasza dowodzą, że próżni jesteśmy zaborczych widoków. Nasza siła zbrojna morska, służy jedynie do obrony obywateli własnego kraju. Stany Zjednoczone, z natury swej sprzyjające pokojowi, nie-

cierpią żadnej zaczepki. Te względy powinnyby ukoić obawy, które były powstały.

«Niektóre Rządy z nieufnością spoglądały na rozszerzanie się nasze. Jest to rzeczą trudną do zrozumienia ze strony Państw, które same zawojowały całe dawne Królestwa i zatknęły chorągiew swoję we wszystkich częściach świata.

«Doświadczenie pokazało, że kiedy Państwa europejskie są z sobą w wojnie, prawa innych krajów są wystawione na niebezpieczeństwo. Traktat zawarty z Rossyą był objawiony wszystkim Państwom Europy i Ameryki. Prussya podała doń artykuł dodatkowy, dążący do zapobieżenia wydawaniu Listów Korsarskich. Stany Zjednoczone też nie mogą pochwalać systematu tych listów, przez który, handel słabszego kraju oddany zostaje zupełnie pod przemoc nieprzyjaciela, posiadającego wyższą siłę morską. Stany Zjednoczone nieinaczej przyjmą ten systemat, aż kiedy Mocarstwa Europejskie zgodzą się, iżby własności prywatne były zupełnie zabezpieczone od drapieżności Kroazerów.»

W ciągu swego Poselstwa Prezez wspomina o traktacie zawartym z W. Brytaniją względem urządzenia praw rybołowstwa.

O stosunkach między Francyą i Stanami, Prezydent zdaje sprawę następnie:

«Francya była dla Stanów Zjednoczonych, podczas ich walki o niepodległość, sprzymierzoną, która dała rychłą i skuteczną pomoc. Od tej epoki aż dotąd, prócz kilku przerw lekkich i chwilowych, stosunki serdecznej przyjaźni utrzymywały się między dwoma Rządami i narodami. Te życzliwe uczucia, równie przez oba narody cenione, sprowadziły rozległe towarzyskie i handlowe stosunki, które, mam nadzieję, nie będą przerwane lub zatamowane przez żaden przypadek, mający, pozornie nawet charakter nieprzyjemności.

«Konsul Francuzki w San-Francisco był, przed niejakim czasem, powołany musem, do świadczenia na rzecz innego Konsula cudzoziemskiego, z naruszeniem, jak to Rząd Francuzki rozumie, przywilejów, jakie mu zapewniała nasza Konsularna z Francyą ugoda. Gdy nic w tej sprawie nie było takiego, coby znaczyło uchybienie uszanowania dla Francyi lub jej Konsula, dane zostały w tym duchu objaśnienia, które, mam nadzieję, będą przyjęte jako zaspokajające.

«Następnie, powstało nieporozumienie co do tego, iż Rząd Francuzki, jak się zdawało, nagle wzbronił Posłowi Amerykańskiemu w Hiszpanii, przejazdu przez Francyą z Londynu do Madrytu. Ale Rząd ten jasno odparł od siebie zarzut, jakoby zaprzeczał prawa przejazdu Posłowi Stanów i po należytem wytłumaczeniu się, Poseł puścił się w swą podróż i w tej chwili znajduje się w Hiszpanii, dokąd przybył przez Francyą.»

Prezydent tuszy, że obecny Rząd Hiszpański, lepiej od poprzedzającego będzie usposobionym do usłuchania słusznych dopominków Stanów i że pokój będzie utrzymany ze wszystkiemi krajami.

Wyraża nadto nadzieję zmniejszenia opłat, pobieranych za przejście Sundu. Stany Zjednoczone, żądając uwolnienia ich okrętów od tego poboru, domagają się jedynie słuszności. To żądanie przełożone będzie Rządowi Duńskiemu.

— Podług wiadomości odebranych z wysp Sandwich Król zaratyfikował traktat, którym te wyspy zostają przyłączone do Stanów Zjednoczonych. — Część eskadry Stanów przybyła z Japonii do Hanolulu. — Słychać że Rząd Houduras sprzedał Stanom Zjednoczonym wyspę Tygrysa za summę 20,000 dollarów.

CHINY. Wiadomości z Kantonu są po 27 Października; położenie okolic tego miasta jest toż samo, jakie było w dacie przedostatnich doniesień. Powstańcy nieco się oddalili od miasta, ale to, jak wnoszą, jest wypadkiem strategicznych kombinacyj.

(Podług najpóźniejszych doniesień z Kantonu z dnia 10 Listopada, wojska Cesarskie odniosły niejakie korzyści nad powstańcami w stronie północnej Państwa; mówią nawet że te wojska mają nadzieję odebrać Schang-Hai; to wszakże pewna, że powstańcy zupełnie opuścili okolice Kantonu).

(J. de S.-P.)

OD REDAKCYI.

I.

W celu powiększenia massy wiadomości potrzebnych dla kraju, któremu Tygodnik Petersburski szczególniej jest poświęcony, w przyszłoroczném wydaniu tego pisma będą zamieszczane, na wzór lat dawniejszych, czerpane ze źródeł urzędowych:

Ogłoszenia i Wezwania od Rządzącego Senatu, stosujące się do osób zamieszkałych w gubernijach Zachodnich i ich majątków.

Spisy spraw z tychże gubernij, przypadających do zawyrokowania w Rządzącym Senacie i same zapadłe w nich wyroki.

Wezwania spadkowe po osobach zmarłych, rodem tak z tych gubernij, jako i z Królestwa Polskiego.

Wiadomości o cenach na rozmaite płody ziemi, wyroby i towary, tak w Petersburgu, jak i zagranicą, prócz ogłaszanych dotąd kursów wexlowych, pieniężnych i akcyowych.

II.

Znowu zmuszeni jesteśmy przypomnieć, że prenumerata na Tygodnik wynosi:

Na rok cały, do razu, z góry — rub. sr. 15.
Na każde półrocze — — rub. sr. 8.

a to dla tego, że jeden z PP. Prenumeratorów przysłał na roczną prenumeratę 18 rubli, a drugi, na półroczną, 9 rub. srebrem. Ten ostatni dodał w piśmie swojém, że zbywający rubel załącza się na opłatę kopert.

Uprzedzamy, że koszt na koperty ponoszony jest przez samą Redakcyą i nie powiększa ceny prenumeraty, a wszystkich, którzy przysłali ilość, przenoszącą takową cenę, prosimy uprzejmie, iżby napisali do Redakcyi, co ma uczynić ze zbywającemi pieniędzmi. Na żądanie samychże osób, takie pieniądze będą mogły być zaliczone na rachunek prenumeraty następnego roku lub połrocza, lub też odesłane na powrot.

III.

Dla uniknienie znacznej przerwy w wiadomościach, wydany będzie, nad zamierzoną liczbę, 101 numer Tygodnika, który wyjdzie od dziś za tydzień, 31 Grudnia. Tym numerem zakończony zostanie dwudziesto-pięcio-letni peryod wydawania Tygodnika w Petersburgu.

Позволяется печатать. 23 Декабря 1854 года. *Цензоръ Н. Ахматовъ.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.